

[Bomholt.]

håndsaftaler af nogen art. Dokumentet, der er det hele dokument, kan lægges på hver mands bord til bedømmelse. Og jeg kan tilføje: tilslutningen til pagten er et resultat af frie overvejelser og beslutninger, uden antydning af direkte eller indirekte pression.

For Danmarks vedkommende er værdien først og fremmest knyttet til den forebyggende virkning af traktaten. Hvis Wilhelm den Anden i 1914 havde vidst, at Amerika ville blive inddraget i krigen, og at krigen ville udvide sig til en verdenskrig, havde han næppe taget risikoen ved et angreb. Det samme gælder Hitler. Han havde næppe angrebet Polen, hvis han havde vidst, at Amerika inden længe ville komme med.

Vi må nødvendigvis drage lære af den anden verdenskrigs bitre erfaringer. Hitlers hele politik var baseret på, at han kunne angribe land efter land, hvert land for sig:

Østrigs Anschluss blev gennemført den 11. marts 1938,

Sudeterlandet blev inkorporeret den 29. september 1938,

Tjekkosllovakiet blev taget den 15. marts 1939,

Polen blev erobret den 30. september 1939,

Danmark faldt for et snigende og pludseligt angreb den 9. april 1940,

Norge var erobret den 9. juni 1940,

Holland faldt efter fem dages kamp den 14. maj 1940,

Belgien erobrede den 28. maj 1940,

Frankrigs endelige fald var den 25. juni 1940,

Jugoslavien erobrede den 10. april 1941,

Krækenland erobrede den 30. april 1941,

Kreta faldt den 1. juni 1941,

Rusland blev overfaldet den 22. juni 1941.

Det er en sådan form for politik, Atlanterhavspagten lægger sig afgørende i vejen for. Hvis en nation indlader sig i krig med en nation, der tilhører det fælles defensive område, er vedkommende nation ikke uvidende om, hvad det betyder. Konsekvenserne vil være uhyre, og det er min tro, at disse uhyre konsekvenser vil få enhver aggressor til at tøve.

Hertil kommer, at USA konsekvent og endeligt har opgivet sin isolation. Det er jo en revolution simpelthen i amerikansk udenrigspolitik. I 1914 måtte de angrebne magter vente i tre år på USAs deltagelse i krigen, og de måtte vente igen under den anden verdenskrig. Det er forståeligt, at den store demokratiske nation har tøvet; men det er *nu* en kendsgerning af overordentlig rækkevidde, at USA er med fra første færd. I tilfælde af et regulært væbnet an-

greb på nogen af deltagerne i Atlanterhavspagten vil De Forenede Stater gå i krig. Angreb på en enkelt stat er et angreb på alle.

Det betyder ikke, at enhver episode, der udspilles med våben, fører til krig. Naturligvis vil man gøre, hvad man kan, for om muligt at isolere en episode og få den ud af verden ved fredelige midler. Dette pålægger traktaten. Og selvom der skulle opstå krigeriske forhold, er det ingenlunde givet, at Danmark kommer med. En krig i Middelhavsområdet f. eks. behøver ikke at betyde dansk deltagelse. Der er altså ikke tale om en mekanisme med mekanisk udløsning af krigen.

Hvad våbenleverancer angår, var det jo allerede under de nordiske forhandlinger en forudsætning, tiltrådt af Sverige, at Danmark-Norge skulle søge at opnå våben vestfra. En tilslutning til pagten vil formentlig betyde, at vi opnår våben og opnår dem i det omfang, der svarer til et nøgternt vurderet dansk behov. Det har også sin store betydning, at der ved våbenleverancer bliver taget hensyn til vore økonomiske forhold og vor betalingsevne. Den amerikanske regering har præciseret, at den ikke ønsker rustningsudgifter i vesteuropa, der kan hemme den sociale opbygning, og det svarer til indstillingen hos et flertal i det danske folk. Atlantpagten er et fredsværn om demokratiernes genopbygning, og selvfølgelig må genopbygningen indtage den primære plads.

Der vil ikke i fredstid blive stillet baser til rådighed i det danske moderland, og hvad Grønland angår, er det betonet, at de amerikanske baser der vil være af udelukkende defensiv karakter og ikke vil blive benyttet til aggressive formål. Jeg forstår, at den amerikanske udenrigsminister overfor vor højtærede udenrigsminister har anerkendt den danske suverænitet over Grønland. De udtalelser, som udenrigsminister Acheson har fremsat overfor den højtærede udenrigsminister, er, synes jeg, iøvrigt af en sådan karakter, at vi har grund til fra dansk side at vise tilfredshed.

Fra retsforbundet foreligger et lovforslag om folkeafstemning. Jeg forstår meget vel motivet, men må alligevel mene, at forslaget ikke lader sig realisere, bl. a. fordi den i lovforslaget omtalte østersøpagt ikke foreligger.

Det er for det første klart, at medlemmerne af denne rigsdag er valgt til at handle under ansvar — enhver mand under sit ansvar —, og i situationer af denne art træder ansvaret særlig tydeligt frem. En folkeafstemning vedrørende udenrigspoliti-